

● 35 LET VELANE

Od skromne zapuščine do sodobne tovarne

Čeravno nas pot le malokrat zanese na Poljanski nasip, nas je le malo, ki ne bi poznali znamenitih zapornic na Ljubljani in ob njej stare Cukrarnice, ki so ji že nekajkrat grozili s porušenjem. Stavba je res stara, omet odpada in le skozi majhna okna prodira svetloba za debele zidove. Ta mračna hiša pa ima lepo zgodovino. Ko so jo zgradili, so v njen bivalni avstro-ogrski vojak, kasneje je v njej obratovala majhna tovarna sladkorja. Danes je v njej prehodni dom, na začetku tega stoletja pa je dajala skromno zatočišče trem velikim predstavnikom naše moderne. Pred drugo svetovno vojno je v njenih prostorih delovala tudi manjša tekstilna tovarna Josip Kunc and. Comp. Vojna vihra je minila, tekstilna tovarna je bila nacionalizirana, stroji razdeljeni Pletenini in Dekorativni in iz tistega bora malo, kar je ostalo, se je v letu 1948 poročila Volnenka, predhodnica današnje Velane. To je bilo natanko 6. decembra pred 35 leti.

Nemara sta bila prav težak začetek in trmasto vztrajanje tedanjih delavcev porok in obet za boljše čase. Oprema Volnenke tistega leta ni bila vredna nič več kot milijon tedanjih starih dinarjev. Le s skrajnim varčevanjem, prvim stiskaštvom in zagnanostjo, ki bi jo danes lahko primerjali z inovatorstvom, jih je pripeljalo do tako rekoč najsodobnejše

jugoslovanske specializirane tovarne zavese. Današnja Velana je vredna okoli 1800 milijonov dinarjev po nabavnih vrednostih, kar pa ne pomeni dovolj, če ne povemo še to, da so zemljišče, zgradbe in oprema in vse ostalo kar imajo, dejansko njihovo, saj nimajo kreditov. To je pomembno zlasti v teh težkih stabilizacijskih časih, ko se čedalje več delov-

nih organizacij ubada tako z izgubami kot z vračanjem kreditov.

Uspehi, ki spremljajo to našo tovarno, pa niso njen edini spremljevalec in neka stalnica. Njihovo poslovanje je v zadnjih letih dokaj oteženo. Nenehno se srečujejo s pomanjkanjem reprodukcijskih materialov, ki jih tudi na domačem trgu ni moč dobiti. Z lastnim izvozom in z vlaganjem v turizem pa tudi z nakupovanjem si morajo zagotoviti toliko deviznih sredstev, da uvozijo kompletno osnovno komponento za proizvodnjo poliesterskih vlaken, ki je v naši domovini še ne izdelujejo. Brez uvoza torej tudi v Velani ne gre, ker so vse surovine uvožene, oziroma zato, ker Jugoslavija nima razvite bazične industrije. Tega se v tovarni zavese dobro zavedajo in vedo, da kot kapitalno intenzivna delovna organizacija v prodoru na zahodno tržišče, od koder izvira kompletna zavesarska tehnologija, ne morejo uspeti brez dodatnih programov. Zato ne spijo na dosedanjih uspehih. Rešitev vidijo v višjih stopnjah obdelave, v skupnem nastopanju z drugimi delovnimi organizacijami in v delnem uvajanju delovno intenzivne proizvodnje. Naj navedemo nekaj rešitev, na katerih slonijo njihovi kratkoročni in dolgoročni programi. Z uvajanjem nove tehnologije v oplenitvenju zavese jim je letos uspel prodor na zahodnonemško tržišče z lamelnimi — trakastimi zavesami, ki

predstavljajo povsem nov korak pri opremljanju tako stanovanjskih kot poslovnih prostorov. Drugi način prodora na konvertibilno tržišče programirajo v skupnem nastopu z Vežonico Zvornik, kjer so vložili v sklad za nerazvite nekaj manj kot 10 milijonov dinarjev. Skupaj s to tovarno bodo izvažali vezene zavese na ameriško tržišče. In še tretji primer, ki pa se navezuje na dolgoročni razvoj delovne organizacije. V prihodnjem srednjeročnem obdobju bo stekla gradnja četrte faze tovarne na meji s Keminom, s čimer bodo povečali zmogljivost konfekcije.

Velana je z dobrimi poslovnimi rezultati zaključila tudi letošnje devetmesečno delo! 25. novembra so v delovni organizaciji proslavili svojo 35-letnico obstoja. Na prireditvi je spregovoril tudi predsednik občinskega komiteja ZKS Pavle Vindišar. Bila je to lepa proslava s kulturnim sporedom, s pesmijo mešanega okteta Kliničnega centra, ki je segla v srce. Tudi zaplesali so in nazdravili. In vendar so se obnašali na moč stabilizacijsko saj so se zabavali kar pod domačo streho, zavedajoč se s kakšno težavo so se njihovi predhodniki prebili do tega, kar imajo oni danes. S takšnim obnašanjem in s pravo mero razumnosti jim tudi prihodnost ne more skopo odmerjati sados njihovega dela.

Besedilo in slika jp

Poslovna stavba Intereurope — filijale Ljubljana (Fotoarhiv glas Intereurope)

● INTEREUROPA KOPER, MEDNARODNA

VZTRAJNO NAPREJ

V delovno organizacijo Intereuropa so združeni tozdi Transport, Kontinentalna špedicija, Pomorska in sejemska špedicija, Zagreb, Interagent ter DSSS. Sedež Intereurope je v Kopru, program dela pa ureničuje v svojih filijalah in njihovih izpostavah po vsej državi, in sicer v večjih mestih in industrijskih središčih, v lukah, na mejnih prehodih, mednarodnih sejmih in letališčih.

Ljubljanska filijala Intereurope je ena od filijal tozda Kontinentalna špedicija in je tudi največja med njimi, saj se je razvila v pomembnem industrijskem in prometnem središču. Vse do leta 1974 so se delavci kar trikrat selili, tedaj pa je bil rešen problem prostorov z novo poslovnostjo stavbo, ki je zrasla na področju Javnih skladišč na Šmartinski cesti, v neposredni bližini Carinarnice. Tu združuje delo 139 delavcev, poleg njih pa imajo v tej stavbi svoje prostore tudi strokovne službe, ki sicer spadajo v DSSS: centralno-tarifna, komercialno-konjunkturna in avdio-udla služba, pa še poslovalnica tozda Transport in filijala tozda Interagent. Intereuropa Ljubljana ima še tri poslovalnice oziroma izpostave: v Novem mestu, Krškem in na Brniku s skupnim številom 56 zaposlenih.

Tako na uvoznem kot izvoznem oddelku se je še posebno v zadnjih 15 letih izredno razvil zbirni promet, ki pomeni ne le za špediterja, marveč tudi za uvoznika oziroma izvoznika velik prispevek k racionalnosti in ekonomičnosti transporta, saj je na ta način s optimalnim izkoriščanjem razpoložljivega tovarnega prostora mogoče doseči ugodne tarifne rezultate, blago je mogoče boljše zasledovati na njegovi poti do prejemnika, pa tudi možnost poškodb blaga na poti je manjša zaradi neposrednega prevoza brez prekladanja. Poleg železniškega in cestnega sta izrednega pomena tudi avdio udli in kontejnerski zbirni promet.

Seveda so prav vse službe pomembne, saj špedicija ne predstavlja le organizacije prevoza blaga iz kraja, marveč je tu še nešteto važnih del, ki jih špediter kot dober gospodar opravlja po svojih najboljših močeh.

Intereuropa Ljubljana je vsa leta vztrajno gojila izvozni oddelek, kar je dandanes še kako pomembno.

Kolektiv Intereurope je lani praznoval 35-letnico svojega obstoja in uspešnega dela. Da danes dela v dobrih razmerah, je dolžan zahvalo vsem tistim, ki so v treh desetletjih in pol napravili tudi nešteto udarniških ur. Špedicije se tudi ni moglo naučiti v nobeni šoli. Mnogo so se današnji delavci naučili od tistih, ki so zdaj že upokojeni ali jih ni več med njimi.

Celoten kolektiv se zaveda, da mora biti špediter dober gospodar in se trudi, da bi s kvalitetnim delom kar največ prispeval k čimboljšim uspehom.

MARIJA METLIKA

● Odprt železniški kontejnerski terminal

Predsednica mestne skupščine Tina Tomlje je 24. novembra predala namenu železniški kontejnerski terminal ob letališki cesti, ki sicer poskusno obratuje že od 1. aprila letos. To je prvi suhozemski terminal v naši državi, zato ni pomemben le za slovensko, temveč za vso jugoslovansko gospodarstvo.

Železniški kontejnerski terminal Ljubljana obsega 10 hektarov depoijskih površin za kontejnerje in 11 hektarov površin za manipuliranje. Transport kontejnerjev omogoča dvigalo, ki se premika po 500 metrov dolgem železniškem tiru in je prvo te vrste v državi. Konstruirali in izdelali so ga v delovni organizaciji Mostovna. Pri železniškem gospodarstvu Ljubljana so s prevozi kontejnerjev pričeli že leta 1969, toda do leta 1975 ni bilo posebnega zanimanja za to vrsto transporta. Tega leta pa so prepeljali že okoli 12000 kontejnerjev, leta 1978 trikrat več, leta 1981 pa že sedemkrat več kot leta 1985. Lani se je kontejnerski promet zaradi svetovnih gospodarskih razmer zmanjšal, letos pa spet narašča.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

● Redna krvodajalska akcija

Za člane delovnih kolektivov iz naše občine bo 23. decembra redna krvodajalska akcija. Kot vedno doslej, pričakujemo tudi to pot tako udeležbo, da bomo lahko tudi naprej ponosni nanjo. Krvodajalci! Dne 23. decembra se odzovite v čimvečjem številu! Občinski odbor Rdečega križa Ljubljana Moste-Polje

● NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBČANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

● POGOVOR Z RAZNAŠALKO MARIJO AVGUŠTINČIČ

Raznašanje časopisa popestri življenje in prežene osamelost

Marija Avguštinčič iz Prištinske ulice v Štepanjskem naselju je ena številnih raznašalk in raznašalcev, ki skrbijo, da Naša skupnost dvakrat na mesec pride na vse domove v naši občini. To delo pa Mariji ni le vir dodatnega zaslužka, čeprav je tudi res, da ji nekaj stotakov na mesec, ki jih doda k skromni pokojnini, še kako prav pride, temveč tudi opravilo, ki se ga vedno loti z veseljem. Dnevi so ji tako manj enolični.

»Rada nosim časopis. Ker to počenjam že dolgo, me pozna veliko ljudi. Ko jim prinašam Našo skupnost, pokramljam z njimi, če je za to prilika, pa tudi na kavico me kdo povabi. Raznašanje časopisa mi omogoča stik z ljudmi. Tako nisem osamljena, saj sicer živim sama,« razloži naša raznašalka prijetne strani tega dela. Manj prijetno je seveda takrat, kadar dežuje, piha veter, pripeka

mi bilo, če bi mi kdo rekel, da je bil časopis moker, umazan. In še doda: »Če delo sprejmeš, ga moraš vestno opravljati.«

Dobro raznašalec je tisti, ki časopisu, zlasti takemu, ki zanj ni treba plačevati naročnine, lahko pridobi kar precej bralcev. Če namreč glasilo vtakne v nabiralnik, je tako, kot bi človeku dejal: Preberite ga, vam je namenjen! Zmečkan in umazan časopis, vržen pred vhodna vrata, v lužo ali celo v grmovje, ne privabi bralcev. Podobno je tudi s kupi nerazdeljenih izvodov Naše skupnosti — vezah stolpnic in blokov: namenjene so vsem in nikomur. Ljudje pa imamo radi občutek, da je nekaj namenjeno samo nam. Če torej časopis zaradi raznašalca po njegovi krivdi ne pride do ljudi, je bil ves trud, ki so ga v njegovo pripravo vložili ustvarjalci, zaman; porabljene so bile tone papirja in kupi denarja, krajani pa so kljub temu ostali brez svojega časopisa.

Marija Avguštinčič raznese Našo skupnost takorekoč še tople; ob torkih je namreč glasilo natisnjeno, ob sredah jutraj pa ga prebivalci Novih Fužin že lahko prebirajo. V letih, ko je bila Marija poklicna raznašalka, ji je prišlo v navado, da je pot pod nogo vzela že zelo zgodaj jutraj. Pri Delu, ki je jutranjik, je bilo to seveda potrebno, nekoliko drugače pa je pri Naši skupnosti, ki je štirinajstnevnik. Vendar je stara navada železna srajca. Marija pravi: »Jutraj ob treh me pokličejo s pošte po telefonu — imam sicer ure, pa jim ne zaupam, da me bodo res zbudile — vzamem kolo, obesim nanj torbo in se odpravim proti Novim Fužinam. Jutraj do devete ure je že vse razneseno. V četrtek pa nato razdelim glasilo še v starem delu Štepanjskega naselja.«

Zapišimo torej ob koncu tisto staro znano misel: Človek, ki svoje delo z veseljem opravlja, ga tudi dobro naredi. Raznašalka Marija Avguštinčič to potrjuje.

DARJA JUVAN

Marija Avguštinčič: »Nerodno bi mi bilo, če bi mi kdo rekel, da je dobil moker ali umazan časopis.«

sonce. »Bila sem že do kože mokra,« pove, »toda delo je delo.« Marija Avguštinčič si je namreč pričela služiti kruh z raznašanjem časopisov že leta 1946. Tega dela se je lotila predvsem zato, ker je imela doma štiri majhne otroke, ki jih brez varstva ni mogla pustiti dalj časa. Niti približno ne more povedati, koliko izvodov Dela in Dnevnika je šlo v teh letih skozi njene roke. Zdaj pa že devet let 63-letna Marija skrbi, da krajani Novih Fužin in starega dela Štepanjskega naselja pravočasno dobijo na svoje domove Našo skupnost. Nikoli se ji tako ne mudi, da ne bi glasila vrgla v nabiralnik. »Če hiša nima nabiralnika, časopis vržem na tla pred vhod, toda če je vetrovno ali deževno vreme, ga vedno zatakнем za kljuko vrat. Nerodno bi

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

● Gume v izvoz — avtobusi pa v garaže?

Vsako jesen potrebujejo javni cestni prevozniki zaradi povečane prometa in zaradi bližajoče se zime za zamenjavo. Vsi skupaj bi jih potrebovali kar 50.000, letos pa jih je za dobro četrtino premalo, ker kranjska Sava zaradi izvoznih obveznosti ne more zadovoljiti potreb domačega tržišča. Pomanjkanje gum lahko povzroči nemajhno škodo, saj obeta motnje v prevozu potnikov in tovarov, kakršne že poznajo v drugih republikah. V Integralu, ki pokriva 40 odstotkov slovenskega javnega cestnega prometa, so zaradi tega zelo zaskrbljeni. Samo v SAP ocenjujejo, da lahko ob prvi poledici obstane 120 avtobusov, kar pomeni, da bi dnevno 20.000 delavcev in šolarjev širno po Sloveniji zamudilo delo ali šolo.

VC

V Žitovem tozdu Tehnični obrati so od 1. januarja do konca septembra dosegli za 5.000.000 din ali za okrog 130.000 mark izvoza, ki gre na račun plastičnih doz v povezavi s tozdoma Šumi in Imperial. Poleti so napeli vse sile in za izpolnitev zahtevne naloge delali vse sobote. Tako opravljajo zdaj 88 % del za Žitove tozde, 12 % pa za zunanje partnerje. Za izdelavo rezervnih delov so zaposlili strojnega tehnika, ki bo skrbel za izdelavo dokumentacije, za organizacijo in izdelavo teh delov. Mnoge so doslej v Žitu uvažali. Sicer pa so pri realizaciji presegli plan za 128.000 din.

Predstavniki Žitoprometa iz Prištine so se med kratkim pogovarjali s predstavniki Razvoja — inženiringa v Žitu o skupni realizaciji projekta tovarne industrijskih kolačev v Prištini. Pri tem ne gre za skupna vlaganja, pač pa za prenos znanja in za strokovno sodelovanje. Žitovi predstavniki so naredili za to tovarno investicijski program, na osnovi katerega gre gradnja tovarne že h koncu.

Žito — tozda Mlini: Na območjih žitorodnih kombinatov v Novi Gradski in Pančevu so letos opravili poskuse s sejanjem ajde. Pridobiti hočejo najustreznejšo sorto, dognati ustreznost tega območja za njeno setev in možnost za sejanje na velikih površinah. Rezultati tega poskusa bodo kmalu znani.

● Prihodnje leto je na vrsti tudi del Zaloške ceste

Za dan republike je Ljubljana dobila 3.300 metrov dolg del cestne obvoznice od Celovške ceste v Šiški do Tomačevega za Bežigradom. Samoupravna interesna skupnost za gradnjo cest v Ljubljani pa se je že usmerila v dela za prihodnje leto. Predvsem jo bo zaposlila južna obvoznica, prek delne pentlje v Tomačevem pa se bo že približala naši občini. Pri nas pa se bo lotila 2.200 metrov dolgega odseka Zaloške ceste od Kajuhove ceste do Novih Fužin.

Seminar o uveljavljanju ustvarjalnosti, ki ga je občinska raziskovalna skupnost organizirala 24. novembra v KD Španski borci, je seznanil odgovorne delavce za razvojno raziskovalno delo v OZD naše občine z metodološkimi problemi množične ustvarjalnosti in ustvarjalnega sodelovanja. Z motiviranjem, usposabljanjem za sodelovanje in ustvarjanje, z organiziranjem krožkov za izboljšanje proizvodnje in z urejanjem vsebinskega znanja o postopkih obravnavanja dela bo možno domače znanje bolje izkoristiti.

Besedilo JUG, foto D. JUVAN